

SZASZRÉGEN 'ES VIDÉKE

KULTÚRA •
EGYHÁZ •
KÖZÉLET

XVI. évfolyam 1. (179.) szám, 2014. január

Békés, boldog új esztendőt!

Ilyenkor, az új esztendő küszöbén, szokás visszatekinteni az elmúlt évre – mi volt rossz és mi volt jó benne –, majd vonalat húzunk, és terveinket, elképzeléseinket fontolgatjuk: mit fogunk másképp, esetleg jobban csinálni, mit változtatunk életünkben. Közben telnek a napok, a hetek, és észrevesszük, hogy szinte semmi sem változott, minden megy a régi kerékvágásban, sőt sok esetben rosszabbul, mint addig. Ezek eléggé pesszimista gondolatok – főleg ilyenkor, év elején –, de ha őszintén belegondolunk, ez így van.

Mégis, mit tegyünk, mit tehetünk, hogy a 2014-es esztendő más legyen, mint az előző? Mit tegyünk, hogy életünk, közösségünk élete jobb legyen? Természetesen erre nincs tanács, mindenki a maga módján, elképzelése szerint tervezheti és döntheti el. Az adók, gáz-, villany-, vízdíj emelésének megakadályozásában ugye eléggé tehetetlenek vagyunk. Azok ellen az igazságtalan döntések ellen sincs nagyon amit tegyünk, amelyeket a „hatalmasok” próbálnak lenyeletni velünk – sok esetben sajnos ez sikerül is nekik. De mégis, hol és hogyan tudnánk javítani a dolgok menetén? Mi lenne az, amit, ha betartanánk, talán egy picit jobb lenne mindannyiunknak?

Egyszer egy pappal (felekezeti hovatartozása lényegtelen) beszélgetve azt latolgattuk, hogy mi is az elsődleges az ember számára. Ő azt vallotta, számára első helyen áll felekezeti hovatartozása, utána nemzetisége, végül pedig politikai meggyőződése. Picit csodálkoztam, hogy miért nem a nemzetiségét

tette az első helyre, de végül is beláttam, hogy választott hivatása miatt másképp nem tehetette.

Valahol mi is ennél kellene kezdjük a 2014-es esztendőt. Én egy picit változtatnék a sorrenden. Maradjunk meg magyarnak – csak így egyszerűen –,

maradjunk meg annak, aminek születtünk, és ápoljuk azt a nyelvet, amelyet először meghallottunk édesanyánktól. És ne akarjon egyikünk se nagyobb magyar lenni, mint a másik. Ne hatalmas szavatokkal próbáljuk magyarságunkat bizonyítani, hanem apró kis tettekkel, és lehetőleg úgy, hogy se fajtánkat, se másokat ne sértsünk meg azzal. Ahogy mondani szokás, ne tapossunk mások lelkevilágába.

És maradjunk meg hitünkben. Maradjunk meg katolikusnak, reformátusnak, lutheránusnak, kit amilyen hitben keresztelték. Előszertetettel hangoztatjuk, hogy „egy az Isten”. Hát akkor legyen egy az Isten

még akkor is, ha szertartásaink, templomaink, imádságaink különböznek.

Ami a politikát, a politikumot illeti? Tudom, hogy mindenkinek van bizonyos politikai meggyőződése, szimpatizál ezzel vagy azzal a párttal, irányzattal, politikussal – bár sokukat nem nevezném annak. Ez a szimpátia természetes. Ami nem természetes, és amivel soha nem fogok egyetérteni, az az, hogy ez a „szimpátia” egy közösség rovására, mégpedig a magyar közösség rovására megy. Sajnos, ez napról napra nagyobb hangsúlyt kap. Apró, valós és valótlan

Szász Annamária munkája

sértődések, személyes érdekek, nagyzási mánia, mindenáron a csúcson maradni, a hatalomvágy oda vezetett, hogy mi, egyszerű, hétköznapi emberek kiábrándulunk az úgymond „politikai elitből” – és itt az összes magyar pártról beszélek határon innen és túl.

Maradjunk meg magyarnak, és maradjunk meg hitünkben! A többi mind-mind mulandó.
Békés, boldog új esztendőt!

FÁBIÁN ANDRÁS GY.,
A SZÁSZRÉGEN ÉS VIDÉKE FŐSZERKESZTŐJE

Petőfi Sándor

191 évvel ezelőtt, 1823. január 1-jén született Petőfi Sándor költő, forradalmár,
a magyar költészet egyik legismertebb és legkiemelkedőbb alakja.

A magyar nemzet

Járjatok be minden földet,
Melyet isten megteremtett,
S nem akadtok bizonyára
A magyar nemzet párjára.
Vajon mit kell véle tenni:
Szánni kell-e vagy megvetni? –
Ha a föld Isten kalapja,
Hazánk a bokréta rajta!
Oly szép ország, oly virító,
Szemet-lelket andalító,
És oly gazdag!... aranysárgán
Ringatózik rónaságán
A kalászos óceánja;
S hegyeiben mennyi bánya!
És ezekben annyi kincs van,
Mennyit nem látsz álmaidban.
S ilyen áldások dacára
Ez a nemzet mégis árva,
Mégis rongyos, mégis éhes,
Közel áll az elveszéshez.
S szellemének országában
Hány rejtett gyöngy és gyémánt van!
S mindezek maradnak ott lenn.
Vagy ha éppen a véletlen
Föl találja hozni őket,

Porban, sárban érnek véget,
Vagy az ínség zivatarja
Őket messze elsodorja,
Messze tőlünk a világba,
Idegen nép kincstárába,
És ha ott ragyogni látjuk,
Szánk-szemünket rájuk tátjuk,
S ál dicsőséggel lakunk jól,
Hogy ez innen van honunkból.
Ez hát nemes büszkeségünk,
Melyről annyiszor mesélünk?
Azzal dicsekedni váltig,
Ami szegyenünkre válik!...
Csak a magyar büszkeséget,
Csak ezt ne emlegessétek!
Ezer éve, hogy e nemzet
Itt magának hazát szerzett,
És ha jőne most halála,
A jövődő mit találna,
Mi neki arról beszélne,
Hogy itt hajdan magyar éle?
S a világtörténet könyve?
Ott sem lennénk följegyezve!
És ha lennénk, jaj minékünk,
Ezt olvasnák csak felőlünk:
„Élt egy nép a Tisza táján,
Századokig, lomhán, gyáván.” –

Oh hazám, mikor fogsz ismét
Tenni egy sugárt, egy kis fényt
Megrozdásodott nevedre?
Mikor ébredsz önérzetre?

Pest, 1846. december

Wass Albert

106 évvel ezelőtt, 1908. január 8-án született Wass Albert
erdélyi író és költő

„Amikor kimondom ezt a szót, hogy 'Erdély', ebben benne van minden: a szívem, a lelkem, az agysejtjeim molekulái, mindaz, ami voltam, vagyok és leszek, tulipános bölcsőmtől a kopjafáig. Véremben van. Minden írásommal, minden beszédemmel, mindig és mindenütt Erdélyért harcoltam. Azért az Erdélyért, melyről tudom, hogy már nem lehet az enyém soha, de még lehet azoké, akik ott maradtak, szenvedtek és hűséggel kitartottak minden gyöt-

rés, megpróbáltatás ellenére is. Minden maradék erőmmel, igyekezetemmel azért küzdök még ma is, hogy Erdély újra az legyen, ami volt: három szabad nép hazája, az Isten és ember előtti egyenlőség, a tisztesség és az emberszeretet földje.”

„Mert a legnagyobb örökség, amit adni lehet az utódnak, az ott-hon. Egy ház, akármilyen ház. De amelyiknek falát aggodás, szeretet, gondoskodás s a jövődők bizakodó hite emelte föl.”

Az utolsó megkoronázott magyar király (2.)

1919 nyarától Horthy Miklós presztízse emelkedett, hová ismertsége is nőtt. Formálódni kezdett valamilyen erő, amely ha nem is a régi rendet akarta visszaállítani – a császári monarchiáról már nem lehetett szó –, de valamiféle rendet akart, megszüntetni a rémuralmat. Jártta az országot, és a nemzeti kormány megbízottjaként (védelmi miniszter, a hadsereg parancsnoka volt) tárgyalta a szövetséges erők katonai vezetőivel. Ő a mérsékelttek közé számított, nem volt annyira elvakultan jobbos, mint jó néhány miniszter társa. A proletárdiktatúra időszakában az ál-

IV. Károly és családja

lamilag szervezett vörösterroret az önhatalmú tisztí különítmények „fehérterrorja” követte. Az pedig, hogy a trianoni békediktátum – meghazudtolva a wilsoni elveket – nemcsak az ország területét, de a nemzetet is megcsönkította (több mint hárommillió magyar került az utódországokba gyakorlatilag jogfosztottan), a békeszerződés revíziójának gondját helyezte a politikai élet tengelyébe. Magyarországra az elkövetkező 25 évre nem Horthy, hanem Trianon új hatalmi törekvéseket gerjesztő világa nyomta rá a bélyegét.

Horthy azután, hogy kötelezte magát a szélsőségek megfékezésére, és a Budapesten gátlástalanul fosztogató román csapatokat a békekonferencia legfelsőbb tanácsa a Tisza vonalára visszaparancsolta, 1919. november 16-án be is vonult Budapestre. Itt az 1920. januárban összeülő többpárti Nemzetgyűlés, a Károlyi–Kun Béla rezsim törvényeit érvénytelenítve, **Magyarországot ismét királyságnak nyilvánította**, és 1920. március elsején Horthy Miklóst választotta meg kormányzónak (jogilag felélesztve Hunyadi Jánosnak, illetve Kossuth Lajosnak királyt helyettesítő méltóságát). A 141 képviselőből 131-en szavaztak Horthyra, de ő nemet mondott, s csak úgy fogadta el, hogy mint kormányzó tényleges hatalmat kapjon örök időkre.

A legitimisták, vagyis a királypártiak haboztak. Egyfelől a történeteket úgy értelmezték, hogy Horthy csak addig maradhat kormányzó, amíg a királyság államformát ismét meg nem töltik tartalommal. Akkor a svájci száműzetésben élő IV. Károly király visszatérhet, és visszakaphatja az őt megillető jogos uralkodói címet. Ezek a személyek ismerték Horthy vala-

mikori jó viszonyát néhai Ferenc Józseffel – akinek a szárnysegédje volt –, és azt is tudták, hogy annak idején IV. Károly királlyal szintén jó viszonyban volt. Nem kételkedtek abban, hogy a király visszatérésében segítséget kapnak.

IV. Károly exkirály ezenközben csak emésztette magát svájci magányában, a Genfi-tó partján. Még nem akart felhagyni az uralkodással. Két évet kapott a sorstól, hogy elfoglalhassa az osztrák, a magyar, a cseh stb. trónt, és máris mennie kellett. Ezt igazságtalannak tartotta, s felesége, Zita királyné biztatására – aki folyton ébren tartotta Károlyban a lelkesedést, hogy neki még uralkodnia kell – Magyarországot látta a legalkalmasabbnak kitörési pontnak, hogy újra királyként uralkodjon, hogy visszaszerezzen legalább egy Habsburg-királyságot, mert Ausztriából alkotmányilag kitiltottak mindenkit, aki ezt a nevet viseli és a valamikori uralkodóházhoz tartozott. Károly tudta, hogy Magyarországon elég erős legitimista mozgalom van, amely legszívesebben egy királyt ültetne trónra, és ott még királyság az államforma. Ám alábecsülte Horthyt.

Eleinte Horthy is azt hitte, hogy Károly majd visszatér. Ez ügyben a legnagyobb titokban leveleztek is. Károly azt hitte, hogy Horthy mellette áll. Ne felejtjük el azt sem, hogy a háborúban győztes hatalmak a legszigorúbban tiltották az efféle kapcsolatokat, meggátolandó, hogy bármelyik Habsburg még valaha az életben visszatérjen bármelyik közép-európai országba, az egykori monarchia területére.

(folytatjuk)

CSERNÁTONI JÓZSEF

Híres magyar tudósok, feltalálók, felfedezők (24.)

Szádeczky-Kardoss Lajos (1859-1935)

Magyar történész, egyetemi tanár, az MTA rendes tagja. Kutatási területe: Erdély 16-17. századi története, a székelység története, ezen belül a hun, székely, magyar rokonság és eredet kérdése.

A gimnázium alsóbb osztályait a sárospataki kollégiumban, a felsőbbeket a szepesiglói gimnáziumban végezte, egyetemi tanulmányait Budapesten és Bécsben folytatta. 1881-ben történelem-latin szakos középiskolai tanári oklevelet, 1882-ben bölcsészdoktori diplomát szerzett. A Budapesti Egyetemi Könyvtárban kapott állást, ahol a könyvtárosi munka mellett a magyar történelem kutatásával is foglalkozott. Állami ösztöndíjjal két évet töltött a bécsi egyetemen. Még egyetemi hallgatóként tanulmányutakon vett részt Romániában, Lengyelországban, Bukovinában, ahol levéltári kutatásokat végzett. 1881-ben a Budapesti Egyetemen magántanárrá habilitáltak.

1883 tavaszán Odescalchi Arthur herceggel a bukovinai székelyek hazatelepítésére alakult országos bizottságtól megbízatást kapott, és kétszer is járt Bukovinában, s lelke volt a betelepítésnek, mely országos érdeklődést keltett. A betelepítés történetét megírta a lapok hasábjain. (Odescalchi A. herceg Szolcsánban – Nyitra vármegye – született, a főrendiház tagja volt, a magyar történelmi társulat igazgató választmányának tagja. Több történelmi vonatkozású műve jelent meg.) Szádeczky-Kardoss Lajost 1888-ban az MTA levelező tagjává választotta, 1909-ben rendes tagjává. 1889-ben a Történelem Társulat másodtitkára, a *Századok* folyóirat segédszerkesztője lett. 1891-ben Kolozsvárott a Ferenc József Tudományegyetemen kapta meg a magyar történelem katedrát, s a nyilvános rendes tanárrá való kinevezést. Kolozsvári éveiben Erdély és leginkább a székelység történelme, a hun, székely, magyar rokonság és eredet kérdéseiben kutakodott.

A székely történelmi pályadíjalap intézőbizottsága Szabó Károly halála után, 1892 novemberében Szádeczkyt bízta meg a székelyek történetének megírásával. 1893 jú-

Az expedíció tagjai

Állnak (balról jobbra): Csellingerián Jakab, dr. Bálint Gábor, dr. Szádeczky-Kardoss Lajos.

Ülnek: dr. Wosinszky Mór, gróf Zichy Jenő

(A Vasárnapi Újság 1895. 42. évfolyamának 19. számából.)

nusában az Erdélyi Múzeum Egyetemes Bölcsészeti, nyelv- és történettudományi szakosztálya titkárává választotta, és rá bízta az *Erdélyi Múzeum* folyóirat szerkesztését. 1895-ben tagja volt a gróf Zichy Jenő szervezte expedíciónak, mely a Kaukázusban és Közép-Ázsiában a magyarság eredetét kutatta. Zichy Jenő gróf sárszentmihályi születésű politikus, Ázsia-kutató, élete céljává a magyarok eredetének, őshazájának felkutatását tűzte ki. Több expedíciót szervezett neves tudósokkal Oroszországba és Ázsiába. Mivel Szádeczky Erdély történetével foglalkozott, ezen belül is a hun, székely, magyar rokonság és eredet kérdésével, és kitűnő gyorsíró is volt, Zichy őt választotta az útnapló vezetésére, melyben történelmi fel-

jegyzéseket, néprajzi tanulmányokat kellett lejegyezni. Így született meg a négy füzetből álló, több mint 400 oldalas, a XIX. században használatos gyorsírással írt napló, mely évtizedekig várt a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárában megfejtésre. A Magyar Östörténelmi Kutató és Kiadó Intézet munkatársa, *Schelken Pálma* két évtizedes munkával 2000-ben megfejtette Szádeczky négyszáz oldalas napló-jegyzetét. A naplót vezető történész kódolt és lerajzolt mindent, de főként a Kaukázus előterében időzött az ősmagyarsággal s egy nagy valószínűséggel leszakadt néprész utóéletével kapcsolatban. A napi eseményeket, látottakat rendszeresen Szádeczky hiteles rajzai tarkítják és magyarázzák, épületek, díszítőele-

mek, udvarok, használati tárgyak, szerszámok, hadieszközök, közlekedési eszközök, népviseletek rajza, otthonbelsők leírása, táj- és útirajzok s mindehhez rövid magyarázat, aztán összehasonlítás, magyar kapcsolatkeresés.

Mindaz, amire rábukkantak, rendkívüli néprajzi, történelmi és művelődéstörténeti kincshalmaz, amely ősi múltunk és hajdani kultúránk alapjaiból is sokat őriz.

Szádeczky Lajos nagy érdeklődéssel kísért tudósításokat küldött az expedíció kutatásairól a Budapesti Hírlap, a Vasárnapi Újság és az Erdélyi Múzeum számára.

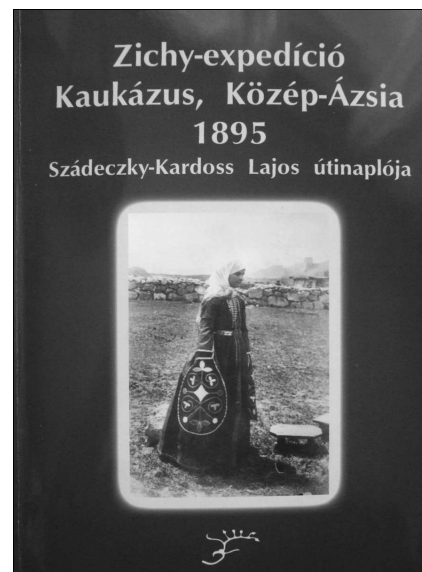
Miért feküdt Szádeczky naplója évtizedekig a MTA Könyvtára Kézirattárában, miért csak a sajtónak küldött tudósításából szerzett tudomást róla a magyar olvasótábor? Szádeczky 1915-ben erről így ír: „Munkálataink kiadása olyan feltételekhez kötött, amelyek teljesítése tudományos meggyőződésünkkel ellenkezett... Zichy gróf, az expedíció vezetője visszatérésünk után elmondta, hogy végzetes tévedésnek tartja, hogy Hunfalvi Pál nyomására a magyar fajt a finnugortól származtatták – ezt az akadémia is elfogadta –, ezért tartotta kötelességének ősei kutatásai mellett a magyarság eredetének kutatására a kaukázusi expedíció megszervezését. Kutatásaimban és az adatok gyűjtésében arra a meggyőződésre jutottam, hogy a magyar faj egy alaptörzs, egy eredeti faj, mely a Maeotis, Káspi- és Fekete-tenger, Volga és Don közötti tért foglalta el, mely lement az orosz Armenia déli részéig... ezen a he-

lyen közel ezer esztendőn át tartózkodtak, s mikor innen megindultak... s egy részük a Volgánál elvált és északnak indult, ez lehet az alapja annak, hogy ma azt hiszik, hogy az Ural részéről jöttek a magyarok.” Szádeczky útjuk során több tudósítást küldött a hazai lapoknak.

A Szádeczky-Kardoss Lajos által írt útinapló megfektője, Schelken Pálma 2000-ben így emlékezik vissza a történelmi dokumentum megjelenésére: „Most, a húsz esztendeig tartó munka befejeztével úgy érzem, hogy – bár minden felkérés, biztatás nélkül – mégis érdemes volt annak idején belefognom. Hihetetlen értékű történelmi dokumentum került ki a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára Kézirattárából. Szádeczky-Kardoss Lajos gyorsírással írt naplója, szövegek közötti rajzainak válogatásával és az akkor, ott készült fotókkal nemcsak nekünk, magyaroknak további kutatási alap, hanem az expedíció által felkeresett közép-ázsiai és kaukázusi területet bármi tudományos okból kutatók számára is. Vajon a száz esztendővel ezelőtt látottakból mi maradt meg? Lehet, hogy sok mindennek már csak a Napló őrzi emlékét...”

(Az utóbbi években a magyarság őstörténetét kutató történészek közül többen megkérdőjelezték a finnugor rokonság elméletét, melyet a XIX. században, a Habsburg erószakrendszer idején indítottak el.)

Szádeczky Lajos történész magyar nemzetünk évezredes múltjából több időszakot idéz fel írásában. A több kötetre terjedő munká-

iból idézzünk fel néhány címet: *Báthory István lengyel királlyá választása, A céhek történetéből Magyarországon, Az első magyar postaszervezet és az erdélyi posták a fejedelmek korában, A Habsburg-ház lengyel királlyságra törekvése a XVI. században, Erdély és Mihály vajda története, 1595-1601, Székely oklevéltár 4., 5., 6. kötet, Gróf Bethlen Kata élete és végrendelete, A kolozsvári Báthory-ház legendája, Udvarhely vármegye története, A csíki székely krónika, A székely határőrség szervezése, A székely nemzet története és alkotmánya.*

Külföldön is nagy elismerésben volt része. A Vilniusi Tudományos Társaság tiszteletbeli tagjává választotta, a Krakkói Lengyel Akadémia kültagja volt.

(folytatjuk)

CŠERNÁTONI JÓZSEF

Szabó Évát gyászolja az EMKE

Szabó Éva (szül. 1937) népi iparművész, népművelő, néptáncoktató, a Gyöngykoszorú mozgalom szorgalmazóját gyászolja az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Maros megyei szervezete.

Szabó Éva nyugalmazott néprajz szakos pedagógus életpályáját a közösségért való önfeláldozó munka jellemezte. Nemzete sorsáért aggódó és cselekvő értelmiségiként felelősséget érzett a közügyért, életét a köz szolgálatába állította. 1991 áprilisában férjével, Szabó György Pállal együtt kezdeményezte a Gyöngykoszorú népzene-, népdal-, népviselet- és néptáncalkotók megszervezését, mely napjainkig egyedülálló hagyományörző mozgalom a romániai magyar közművelődésben. Szerepet játszott a romá-

niai magyar táncmozgalom szervezésében, az erdélyi hízművészet kiváló képviselője, népi tehetőségkutató rendezvények szorgalmazója volt, jelentős néptánc- és néphagyománygyűjtő tevékenységet folytatott. A Népművészeti Iskola tánctanáráként nyugdíjazták, ám mindvégig aktívan tevékenykedett. Tavaly szervezetünk magyar állami kitüntetésre javasolta. A Magyar Ezüst Érdemkeresztet fent ismertett tevékenysége elismeréseként kapta.

Az EMKE jelmondatával búcsúzunk tőle: „Ki a köznek él, annak élni érdemes!” Az EMKE Országos Elnöksége és Maros megyei szervezete saját halottjának tekinti.

EMKE (Népujság)

Kelemen Lajos DR. GIDÓFALVY ISTVÁN (4.)

A karácsonyra kitűzött esküvő előkészületei korán megkezdődtek s az ünnepély nagyarányúnak ígérkezett, de ezzel bő gondokat is előlegezett a színhelyül esendő úriháza.

A leendő új pár rokonságából és közeli barátai köréből 80-90-re ment a meghívottak száma, s ebben a menyasszony szülőinek rokonaiét és barátaiét még túlszárnyalták a vőlegényié. Az örömszülők vendégszeretete most éppen nem ismert határt, mégis a rengeteg meghívott vendég elhelyezése a téli időben komoly gondokat okozott. Pedig előre engedélyt nyertek erre a célra a birtok és kastély tulajdonosától, a grófi családtól az ő számukra fenntartott lakosztály igénybevételére is. Mégis, mikor az egyelőre véglegesnek mondott névsort a háziasszony megpillantotta, szinte rémülten kiáltott fel: „De István, az istenért! Hiszen ha ez a sok ember megbolondul, és mind eljön, hova tudom én elhelyezni őket most, télnék idején?”

A meghívottak nem mind mentek el az esküvőre, de a násznép száma így is 60 körül forgott. (...)

A lakodalom előtt már harmadnappal elkezdtek érkezni a vendégek, s attól kezdve a kutyfalvi feltételes megállónál a reggeli és esti vonatok csak úgy ontották a sok kiszállót, kiket a lakodalom előző és kitűzött napján két kocsi alig győzött sorra beszállítani a vendéglátó házhoz. (...)

Az esküvőt megelőző napok – mint Czecz Rózsika, az ünnepségek egyik résztvevője írja – rendkívül vidámak voltak. A vőlegény nagyon szerette a jó társaságot, s mindenkit igyekezett mulattatni. Most is egyszerre csak eltűnt egyik vendégszobában, s onnan tíz perc múlva leendő anyósa turnúrös ünneplő ruhájában, fején strucctollas, fátyolos női kalappal, kezében legyezővel, bájos aggszűznek öltözve billegett elő. De nem egyedül. Karján vezette őt a vőlegénynek maszkírozott, jó kedélyű, alacsony növésű, kövér Schusterné Bedőházy Vilma, aki viszont Gidófalvy vőlegényi ruhájába bújt belé, amennyire abba beleférhetett.

A leírhatatlanul komikus pár előbb óriási meglepetést keltett a vendégnépben, s csak rendre ébredt arra, hogy Gidófalvy, a jókedélyű vőlegény ment át a mesebeli szivárvány alatt, hogy a vendégsereg mulattatására félórára aggszűz-menyasszonnyá változzon. (...)

Az esküvő mindenkorra emlékezetes marad a résztvevők számára. A kastély legnagyobb terme gyönyörűen fel volt díszítve fenyőágakkal és dísznövényekkel, s Kovács Elek vámosgálfalvi reformá-

A boldog pár

tus pap, a Küküllői Református Egyházmegye esperese ott eskette és szép beszéddel áldotta meg az ifjú párt. (...) A nagyszerű ebéd alatt megszólalt a marosvásárhelyi első cigánybanda muzsikája, s délután megkezdődött a tánc, amelyet időnként – pihenőül is – zongora és énekszámok szakítottak meg. (...) A mulatság másnap délelőtt tíz óráig szakadatlanul tartott. Akkor a vendégek egy része vonaton és fogatokon elutazott, míg az otthonmaradottak tovább folytatták az ünneplést.

(folytatjuk)

Támogatók

RMDSZ Főtitkársága, RMDSZ, Communitas Alapítvány, Szászrégeni Vállalkozók Egyesülete

Köszönjük!

A Görgényi Református Egyházmegye templomai (12.)

GALÓCÁS

Galócás a Maros partján, Maroshévíztől 5 km-re, Gyergyószentmiklóstól 32 km-re fekvő kis település. Az Osztrák-Magyar Monarchia idején Galócás területén magyar katonák állomásoztak. A faluban található telepek – amelyekben mind a mai napig az akkori körülmények szintjén laknak – még őrzik ennek a kornak a neveit. Van tisztitelep, zsidótelep és van az egyes telep, amely a közkatonák és az istállók helye volt.

A település életében a kistelepülési életmódot az 1950-es években tervezett és felépített préseltlemez-gyár zavarta meg. Sokan jöttek ekkor távolabbi helyekről, és telepedtek le az időközben kiürült telepi lakásokban. Ezeket a házakat átépítették munkásbarakkokká. Később a település tömbházakkal bővült, ahová – meguntva a barakkok mostoha körülményeit – sok gyári munkás költözött.

Galócás már az iparosodás kezdetétől igazi proletár település volt, és a sajátos gondolkodásmód mind a mai napig érezhető és látható a település lakóin. Sajnos, az a gyár, amely valamikor a környékbeli falvaknak és még Maroshévíz lakóinak is munkalehetőséget kínált, 2008 augusztusában végleg leállt, munka nélkül hagyva a település lakóinak 65%-át. Szomorú mára a település képe, ahol többnyire idősek és gyerekek laknak.

2002-ben a 2656 lakosból 545 volt magyar és ennek nagy része katolikus felekezettű. A néhány református az iparosodás idején került ide a Maros, illetve a Nyárádmentéről. Sajnos, e szülők gyermekei vagy külföldre távoztak, vagy pedig teljesen elidegenedtek az egyháztól.

Az 1930-as években létesítették a katolikus kápolnát, amelyet tulajdonképpen egy olyan munkásbarakkból alakítottak ki, amely korábban, a katonaság idejében fegyelmi zárkaként szolgált. A barakkért cserébe a falu katolikus és református hívei köz munkával fizettek a gyárnak, így kerülhetett a barakk a katolikus egyház tulajdonába. Ekkor még a néhány itt élő református Maroshévízre járt istentiszteleti alkalmakra.

1958-ban a katolikus kápolna épületének egyik felét átengedték a református közösségnek.

A galócási református templom

Balla Árpád maroshévízi lelkipásztor idejében minden első és harmadik vasárnap délután tartottak istentiszteleti alkalmakat, egészen 2002-ig, amikor Jakó József szolgálata kezdetén ezt az időpontot délelőttre változtatták.

2004 nyaratól minden vasárnap délelőtt van istentiszteleti alkalom, amelyen a gyergyóhodosi hívekkel együtt vesz részt a kis létszámú református gyülekezet.

Az istentiszteleti helyül szolgáló részen 2003-ban sikerült belső felújítást végezni, valamint 2007-ben a tetőszerkezetet és a tetőt teljesen kicserélni.

2004-ben, amikor létrejött a Borszéki Missziós Egyházközség, Galócás is az egyházközség része lett. Az itt található 85 lélekkel a missziós egyházközség második legnagyobb közössége.

JÁKÓ JÓZSEF LELKIPÁSZTOR
(*folytatjuk*)

(Magyar Hunor – A Görgényi Református Egyházmegye templomai)

Átadták a lángot

Fotó: FAGY

Eljutott Magyarrégenbe a betlehemi láng

Karácsony előtt a nagybányai cserkészek révén megérkezett a betlehemi láng a magyarrégeni református templomba. Biró Sándor lelkipásztor ige hirdetése után Biró Júlia, a 37-es számú magyarrégeni Koós Ferenc cserkészcsapat parancsnoka köszöntötte az egybegyűlteket, valamint Maros körzet négy csapatát (Marosszentgyörgy és Szováta egy-egy, Marosvásárhely két csapatát). Ezt követően ünnepélyesen átadta a csapatok vezetőinek a betlehemi lángot. A magyarrégeni cserkészek szavalataikkal, énekeikkel tették felejthetlenné az estét.

Elképzeltem a karácsonyt, lerajzoltam Jézus születését

Túlzás nélkül elmondható, hogy büszkén értékelhetjük a már hagyománnyá vált karácsonyi rajzkiállítást a radnótfájai Fájdalmas Szűzanya katolikus templom közösségében, immár ötödszörfre. A közös templomi ünnepelést követően került sor az oklevelek és a csokoládéjutalom átadására advent negyedik vasárnapján, december 22-én. Simon Nándor, a kiállítás létrehozója örömmel hangsúlyozta, hogy egyre több gyermek ragad ceruzát, így idén már 65 rajzot állíthattak ki.

A ceruzarajzok uralták az alkalmazott technikák palettáját, de voltak zsír-, illetve pasztellkrétával készített rajzok is. Témájukat illetően két csoportra oszthatók: a klasszikus, betlehemi jászlat és környékét a középpontban a szent családdal ábrázoló, valamint a karácsonyfát és családi jelenetet magába foglaló rajzokra. Példaértékű, hogy néhány ötletes tanuló saját, egyedi elképzelését is belevette munkájába, így papírra vetettek helyi jelképeket, épületeket is, mint a görgényszentimrei várkapolna, a régi katolikus templom tetőzetének dátumfelirata, városunk egyik szimbóluma, az egyfa, vagy akár a Mikulás kis faháza a központi parkból. A sajátosan régi vonatkozású említések bárki számára figyelmeztető jelek lehet-

Szervezők, résztvevők

nek, hogy igen, van amivel büszkélkedünk: értékeinkkel, emlékeinkkel.

A kiértékelést követően meglepetés érte a gyerekeket, mert az ajtóban egy szép fenyőfát találtak, amit aztán ők maguk díszítettek fel. Karácsonyvárasunk értékes mozzanata volt a rajzkiállítás, mert keresztény életünket, az ünnep gyökeres mondanivalóját tükrözte.

FÓRIKA SEBESTYÉN

RMDSZ-születésnap

Adorjani László és Nagy András RMDSZ-elnök Fotó: FAGY

2013. december 28-án 24. születésnapját ünnepelte az RMDSZ szászrégeni szervezete. A jelenlevőket a szervezet elnöke, Nagy András köszöntötte.

– *Köszönöm mindazoknak, akik kiálltak a szászrégeni magyarság mellett. Ugyanakkor remélem, hogy 2014-ben továbbra is közösen, megújult erővel folytatjuk az elkezdett munkát, terveinket közösségünk érdekében* – mondta többek között az elnök.

Magyarosi Levente lelkipásztor szerint, amikor születésnapról beszélünk, önvizsgálatot is kell tartanunk.

– *Mit is láttunk az elmúlt 24 esztendőben? Eredményeink, szép eredmények természetesen voltak. Amit viszont mindig hangsúlyoztam: nem lehet népet úgy szolgálni, hogy az Istent ne szolgáljuk. Ez a kettő összetartozik, nem lehet a kettőt elválasztani egymástól. Feltétlenül a népre kell figyelni és a néphez leereszkedni. Ne várjuk, hogy a nép jöjjön a szövetséghez, a szövetség kell leereszkedjen a néphez. Mert ha a népet szolgáljuk, az Istent szolgáljuk. És ha Istent szolgáljuk, akkor a népet is szolgáljuk.*

FÁBIÁN

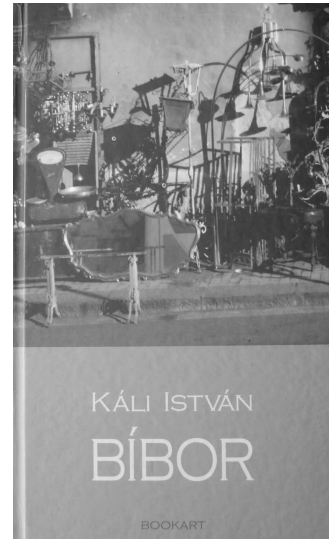
Magyar könyvek Szászrégenben

A XXI. században, a digitális kultúra terjedésével, a könyv kezdi elveszíteni uralmát, népszerűségét, egyre nehezebben megy az olvasás, kevés az idő, gyors információszerzést vagy rövidebb olvasmányokat igényelnek az olvasók. Mi, könyvtárosok, nem tudjuk megoldani az olvasóvá nevelés feladatát, ezt otthonról kell hozni, mi szívesen besegítünk. És akkor hogyan lehet működtetni, fenntartani egy erdélyi magyar kiadót, s noha a kiadványok minőségében látszik a fejlődés, a könyvvásárokat megrohamozzák a kiadók, kereskedők, a forgalom mindinkább csökken, kevesebben vásárolnak, olvasnak könyvet. De léteznek könyvkiadók, melyek mégis tesznek valamit azért, hogy azok, akik szeretik az irodalmat, tudjanak olvasni. Ilyen a Mentor Könyvkiadó is, melynek élén Káli Király István vegyészmérnök, író, szerkesztő és kiadó fáradhatatlanul tevékenykedik, mottójáért: *magyar könyvet az erdélyi szórványban*.

A szászrégeni könyvbarátok november 27-én a Petru Maior városi könyvtárban megszemlélhették és vásárolhattak a Mentor Kiadó és a legnevesebb magyarországi kiadók – Európa, Helikon, Magvető, Móra, Kalligram stb. – gazdag könyvválasztékából: szép irodalom, gyermekirodalom, ismeretterjesztő kiadványok, albumok stb. Köszönet azoknak a tanítóknak, tanároknak, akik elhozták a kb. 300 magyar oktatásban részesülő diákot, akiknek lehetőséget adtak magyar könyveket kézbe venni, lapozgatni és délután visszatérni valamely szülővel könyveket vásárolni.

A késő délutáni könyvbemutatón a marosvásárhelyi születésű Vári Attila író, költő, a bukaresti Magyar Kulturális Központ intézeti titkára, a *Nappali holdfény*, Káli Király István, a Mentor Könyvkiadó főszerkesztője, a Romániai Magyar Könyves Céh igazgatója a *Bíbor avagy Hórusz szemé* című könyvét és az *Emberek-Életek* sorozatot méltatta. Nagy érdeklődéssel hallgattuk a szerzőket életükről, könyveikről, részesei lehettünk sorsoknak, egy elmúlt kor történelmének, a hazatérésnek, az otthonteremtésnek és a szülőföldi vagyoniok visszaszerzése küzdelmeinek. Mindketten az irodalomszeretetről, anyanyelvünk megbecsüléséről vallottak. *Aki a saját anyanyelvét sem ismeri és használja helyesen, az minden más gazemberségre is képes* (Vári Attila). Mi, szászrégeni, vásárló kedvű, irodalomkedvelő könyvbarátok bizonyítottunk, a könyvvásárt jövőre is megismételjük, és hagyományteremtés céljával elindítjuk a magyar könyvek napját.

MENYEI ILDIKÓ KÖNYVTÁROS

Adventi kórustalálkozó a szászrégeni plébániatemplomban

A Cum Jubilo kórus

Az utóbbi évek hagyományához híven tavaly is sor került Szászrégenben a magyar történelmi egyházak adventi kórustalálkozására. Ezúttal a rendezvény házigazdája a római katolikus egyházközség volt.

December 15-én, vasárnap a római katolikus plébániatemplomban, Balla Árpád plébános köszöntő szavai után a következő kórusok léptek fel: a szászrégeni I-es számú református egyházközség Szivárvány és Piccolino kórusa, a szászrégeni római katolikus egyházközség Cum Jubilo kórusa, a radnótfájai református egyházközség kórusa, a magyarrégeni református egyházközség kórusa valamint az abafájai református egyházközség zenekara. A rendezvény szeretetfogadással zárult.

FÁBIÁN GIZELLA

Akik nemcsak beszélnek, hanem tesznek is közösségünkért

Megalakult az RMDSZ Szászrégen kerületi nőszervezete

2013. október közepén került sor az RMDSZ Szászrégen kerületi nőszervezetének alakuló ülésére. Ebből az alkalomból összegyűltek Üvegcsúr, Kisfülpös, Marosvécs, Holtmaros, Marosmagyaró, Disznajó, Széplak és Szászrégen hölgy küldöttei. A jelenlevők öttagú vezetőséget választottak. Kerületi elnök lett Mester Ibolya Szászrégenből, kerületi alelnökök: Gorbai Mária Melinda Marosvécsről, Vajda Ildikó Magyaróról, Csorvási Ildikó Fülöpösről és Szász Teréz Görgényüvegcsúrról.

A frissen megválasztott vezetőség első feladata volt megalakítani a helyi szervezeteket. Elsőként Vajda Ildikó szervezte meg Holtmaroson, Magyarón illetve Fickón a helyi RMDSZ nőszervezetét. Már az alakuló ülésen felmerült néhány hiányosság: a logopédus és pszichológus hiánya az iskolákban.

Ezt a kerületi nőszervezet önkéntes logopédus segítségével oldotta meg, felmérést végzett, 12 gyereket jegyzett fel, akik segítségre szorulnak. Majd a szakember az óvó néniknek tanított gyakorlatokat, amelyekkel segíthetnek a gyerekeken. Pszichológus is került, természetesen önkéntesen, aki havonta egyszer ellátogat ezekbe a falvakba.

Következett Marosvécs és Disznajó, ahol Gorbai Mária Melinda volt a szervező. A jelenlevők a könyvtár hiányát jelezték. Az ott levő polgármester megígérte, hogy a könyvtár 2014-ben elkészül, és a hölgyek feladata lesz azt működtetni.

Üvegcsúron Szász Teréz volt a kezdeményező, aki több mint 40 lelkes hölgyet hívott össze. A jelenlevők nagy kérése a munkahelyteremtés volt. Két lehetőséget ajánlott fel a nőszervezet: hivatásos nevelőszülő, illetve szakképzett mezőgazdász. Már az alakuló ülésre meghívták Schmidt Lorándot, a Maros Megyei Szociális Gondozási és Gyermekjogvédelmi Főigazgatóság ügyvezető igazgatóját, aki elmagyarázta, hogy melyek a követelmények, elvárások, mi szükséges ahhoz, hogy hivatásos nevelőszülőkké váljanak az asszonyok, lányok. Ugyanakkor a nőszervezet kérte az Agrom (maroszentgyörgyi, oktatással foglalkozó cég) támogatását a mezőgazdasági oktatás lebonyolításában, amit a cég ingyen felvállalt. A nőszervezet nemcsak a mezőgazdasági termékek előállításában segít az üvegcsúrieknek, hanem a késztermékek értékesítésében is. Cégekkel vették fel a kapcsolatot, amelyek hajlandók megvásárolni az általuk előállított termékeket.

Szervezkedünk

Fotó: FAGY

Beresztelkén és Kisfülpösön december 1-jén zajlott a nőszervezet alakuló ülése. Az eseményt Csorvási Ildikó szervezte.

Szászrégenben Mester Ibolya indítványozta a nőszervezet megalakítását.

A helyi szervezetek első feladatként jótékonysági karácsonyi vásárt szerveztek minden településen, Mosolygó karácsony néven. A hölgyek közösen készítettek karácsonyi dísz tárgyakat, amelyeket az általuk megszervezett ünnepi vásáron értékesítettek. A vásáron befolyt összeget saját közösségük „építésére” használják: beteg gyerekek, özvegyek, árvák, idősek stb. támogatására.

Szászrégeni nőszervezet

November 27-én alakult meg az RMDSZ szászrégeni nőszervezete. Az alakuló ülésen részt vevők örömmel fogadták a kezdeményezést. Tele voltak ötlettel, lendülettel és pozitív hozzáállással. Választásra is sor került. Az összegyűltek Mester Ibolyát bízták meg az elnöki feladatokkal, alelnökök lettek Dali Réka, Zsigmond Laura, Benedek Mónika és Vass Júlia.

Szászrégenben a *Mosolygó karácsony* keretében a frissen megalakult szervezet három rendezvénysorozatot indított. Karácsonyi jótékonysági vásárt szervezett, közösen a radnótfájai nőszövetséggel. Két munkacsoportba álltak: az egyik Radnótfáján, a református tanácsteremben szombatoként adventi koszorúkat, hűtőmagneseket, más asztali díszeket készített. A másik csoport az RMDSZ székházában gyűlt össze, ahol kötöttek, horgoltak, bogoztak. Az így

elkészített tárgyak eladásra kerültek vasárnaponként, istentiszteletek után több templom udvarán: a radnótfájai református templomok, a katolikus templom, illetve a szászrégeni református templom udvarán. A vásáron befolyt összegből a közösség tehetséges gyerekeit támogatják. A programért felelnek Benedek Mónika és Vass Júlia alelnökök.

Karácsonyi gyűjtést szerveztek beteg, rászoruló

gyerekeknek. Az így összegyűjtött ajándékokat a Diakónia segítségével juttatták el a rászorulóknak. A programért Zsigmond Laura alelnök felelt.

Karácsonyi rajzversenyt is hirdettek gyermekeknek. A díjnyertes rajzokat árverésen értékesítették, a befolyt összeget egy mozgássérült gyereknek ajánlották fel. A programért Dali Réka felelt.

MESTER IBOLYA – FÁBIÁN ANDRÁS GY.

Mosolygó karácsony TÍZESRE VIZSGÁZTAK A SZERVEZŐK

Az RMDSZ szászrégeni nőszervezete és a radnótfájai nőszövetség *Mosolygó karácsony* címmel jótékonyági rendezvénysorozatot szervezett, melynek célja volt szebbé tenni a rászoruló gyerekek, családok, idős emberek ünnepét. A rendezvénysorozat karácsonyi jótékonyági vásárból, ajándékgyűjtésből és rajzversenyből állt.

A szervezők nevében Mester Ibolya elmondta:

– *December 19-ig karácsonyi ajándékgyűjtést szerveztünk gyerekeknek. Olyan játékokat, meséskönyveket, gyerekruhákat gyűjtöttünk, melyekkel boldogabbá lehetett tenni a rászoruló gyerekek karácsonyát.*

A gyűjtés eredményeképpen közel 50 gyereknek szereztünk örömet. Nagyon sok szép ajándék gyűlt össze. Megható volt, amikor az RMDSZ nőszervezete és a radnótfájai nőszövetség néhány önkéntese kiszállította az ajándékokat a gyerekeknek. Én csak két családnál voltam. El sem tudom mondani, mit éreztem akkor. Beléptem az egyik családhoz, ahol hét gyerek van és négy unokatestvér, kezemben tartva egy kisebb dobozt. Megkérdeztem, hogy elfogadják-e az ajándékot,

ha igen, jöjjenek velem, hogy vigyük fel az autóból a többi. Az egyik kislány, magába fojtva a sírást, megállt a nagytata előtt, mondván: – De tata, én is akarok menni segíteni, de nincs cipőm, hogy menjek le? Nehezen tettem meg azt a néhány lépést a többi gyerekekkel, hogy felvigyük az ajándékokat. Az autóm tele volt

Mester Ibolya, akire édesapja nagyon büszke lenne

Kiss Anna a legkisebb nyertes
Fotó: FAGY

a nekik szánt holmival, úgy cipelték a kicsi gyerekek a zsákokat! Egyszerre hárman húztak, el nem engedtek volna. Délután összefutottam az utcán az egyik kislánnyal, aki hozzám szaladt, és ismét megköszönte az ajándékot.

Dali Réka elmondta:
– *A karácsonyi vásáron majdnem mindent eladtunk, ami maradt, a*

Vass Dalma, akiért a dal szólt

radnótfájai református egyháznak adományoztuk, hogy feltegyék a templomban felállított karácsonyfára.

Menyei Ildikó a rajzkiállításról nyilatkozott:

– *A kiállításra 113 rajz érkezett, melyek december 27-én délután a radnótfájai kistemplomban ünnepélyes keretek között kerültek elbírálásra. Az öttagú zsűrit Baróti Ádám képzőművész, Barta Lehel rajztanár, ifj.*

Jorga Ferenc képzőművész, Kelner Csaba könyvkötő és Lázár Alpár alkotta. A nyertesek: 4-6 évesek: I. Kiss Anna, II. Gál Milán, III. Demeter Nimród. A 7-9 éveseknél: I. Portik Dobos Anita, II. Ignác Kinga, III. Moldován Anna. A 10-11 éves kategóriában: I. Bartha Emese, II. Ercsei Boglárka, III. Bachman Renáta. A kiállított rajzok eladásra kerültek, az összeget egy beteg gyerek, Vass Dalma megsegítésére fordítottuk. Vass

Dalmának szólt az ének is, amit Ördög Tímea, Ördög Ödön és Tamás Sz. Nimród adott elő.

A szervezők ezúton is köszönik a támogatók és mindazon magánszemélyek, önkéntesek segítségét, akik nélkül nem jöhetett volna létre a rendezvénysorozat.

FÁBIÁN ANDRÁS GY.

Demokráciaközpontot avattak Szászrégenben

A szászrégeni demokráciaközpont pár hónapja költözött a DIO Házból a központi Petru Maior utcába, s az új székhely már nemcsak a honosítási irodának ad otthont, hanem egyben az Erdélyi Magyar Nemzeti Tanács és az Erdélyi Magyar Néppárt szászrégeni székhelye is. Az irodát december 7-én hivatalosan is felavatták.

A szászrégeni Néppárt elnöke, Varga Loránd elmondta: nem véletlen, hogy adventkor tartják a megnyitót, hiszen advent a várakozás időszaka. „Régóta vártunk arra, hogy egy, a magyar öntudatunkat erősítő, jövődönket segítő központot hozhassunk létre, és ez most megvalósult” – fogalmazott Varga Loránd. A Néppárt Maros megyei elnöke, Portik Vilmos hangsúlyozta, hogy a szászrégeni demokráciaközpontban is történelmet írnak nap mint nap, amikor segítik a honosítást. A megnyitón részt vett az EMNT országos elnöke, Tőkés László európai parlamenti képviselő is, aki a mostani adventet a Krisztus születését megelőző időszakhoz hasonlította. „Nem vala helyük a vendégfogadó házban – olvassuk Máriáról és Józsefről a Bibliában, akik kénytelenek voltak egy istállóban meghúzódni, s Mária ott is hozta világra Jézust. Valahogy így érezheti magát az egyszeri magyar itt Erdélyben. Gyakran éreztük, hogy sem a román, sem a magyar hazának nem kelünk. Most legyen ez a nap a befogadás napja, s ez a hajlék a befogadás hajléka, itt ne hivatalnokok fogadják az embereket, hanem testvérek a testvéreket” – mondotta Tőkés a megnyitón.

A Székelyhon.ro kérdésére a demokráciaközpont szászrégeni vezetője, Bozsoki Ágnes elmondta, ő sze-

A megnyitón Fotó: Vásárhelyi Hírlap

mélyesen már csaknem hatezer honosítási dossziét állított össze, főként a környező falvak, Holtmaros, Magyaró, Disznajó és Marosvécs magyar lakossága kérvényezte a kettős állampolgárságot. Kérdésünkre azt is elárulta, nemegyszer fordult elő, hogy román ajkúak is igényelték a magyar állampolgárságot. „Sok román is jön, sőt a héten volt egy nap, amikor csak románok jöttek. Én ilyenkor próbálok elmagyarázni nekik, hogy a magyar nyelv ismerete is szükséges a magyar állampolgársághoz, van, aki csak legyint erre, s azt mondja, ő majd elintézi – amit ugye nem lehet. Van azonban jóindulatú ember is, aki elkezd magyarul tanulni. Többen megkérdezték, jöhetnek-e akkor hozzám magyar órára, s nem egy volt, aki végül úgy megtanulta a nyelvet, hogy megszerezte az állampolgárságot” – tette hozzá Bozsoki Ágnes, aki hétfőn, szerdán, csütörtökön és pénteken délután 9 és 14 óra között tart ügyfélfogadást, kedden pedig 14 és 19 óra között fogadja a honosodni vágyókat.

SZÁSZ CS. EMESE – VÁSÁRHELYI HÍRLAP

SZÁSZRÉGENI VÁLLALKOZÓK EGYESÜLETE *ISTEN ÁLDJA A TISZTES IPART!*

A céhektől napjainkig (11.)

Szászrégen arculatának megváltozását az 1863-as szabad királyi városi cím, az 1867-es kiegyezés és az 1876-ban, az új közigazgatási beosztás során a rendezett tanácsú város státusának elnyerése segítette elő, utat nyitva a polgári fejlődésnek. Megindult az iparosodás, az Ausztriával kötött vámunióknak köszönhetően fellendült a kereskedelem. Az ipari, kereskedelmi fejlődés maga után vonta az urbanizációt és az infrastruktúra rohamos fejlődését. A gazdasági élet fellendülésével átalakult a társadalom is. A „torlódott társadalom”-ban, ahogy a történetírás nevezi, jelen van a letűnt feudális társadalom és az újonnan megjelent tőkés ipari és kereskedőtársadalom. A „torlódásban” megjelennek a pénztőkések, az ipari burzsoázia, a kisebb-nagyobb vállalkozók és a munkásosztály, de még jelen van a földbirtokos arisztokrácia, a dzsentri, a birtokos paraszt, a céhes helyzetéből alig kikerült kézműves.

Az erdélyi kereskedelmi és iparkamarák 1850-es megalakulása (Temesvár, Kolozsvár, Brassó) jelentősen hozzájárult a ipar és a kereskedelem ugrásszerű fejlődéséhez. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara 1890. évi megszületéséig Szászrégenben 1869-ben létesült a Hügel Lipót tulajdonában lévő műmalom Radnótfáján, a herbusi fűrészgyár kincstári létesítéssel 1873-ban, a Farkas Mendel-féle szeszgyár 1874-ben, a „Marosi tutajozást előmozdító társaság” 1877-ben. Báró Huszár Károly, báró Kemény Kálmán országgyűlési képviselők és Schuller Dániel, a Szászrégenben székelő tutajtársulat elnöke 1884-ben engedélyt szerzett a Marosvásárhely-

Szászrégen vasút megépítésére. A vonal ünnepélyes átadása 1886. január 16-án történt meg.

Az általános műveltség és iskolázottság színvonala a dualizmus korában emelkedett jelentősen. Ekkor épült ki a közoktatás széles körű hálózata a kötelező alapfokú oktatás törvényes szabályozásának köszönhetően (1868). A jegybankrendszer, valutarendezés, adópolitika, agrárpolitika, iparpolitika, közlekedésügy témákban a közgazdaságtant a tudományegyetem jogi karán és a műegyetemen oktatták. A századfordulón hatvanhét felsőoktatási intézmény működött, köztük két tudományegyetem (Budapest és Kolozsvár), a műegyetem, három állami és hét felekezeti jogakadémia, egy-egy rajztanoda, gazdasági, bányászati és erdészeti akadémia, állatorvosi főiskola, valamint négy gazdasági tanintézet és negyvenhat hittudományi intézet. A kolozsvári egyetem 1872-ben nyitotta meg kapuit. Az oktatás négy karon történt: jog- és államtudományi; orvostudományi; bölcsészeti-, nyelv- és történettudományi valamint matematika és természettudományi. A műegyetemen technikai jellegű tárgyak mellett kereskedelmi, közgazdasági jellegű tantárgyakat is tanítottak, például: gazdaságtan, kereskedelmi és iparjog, nemzetgazdaságtan, ipari és kereskedelmi földrajz, történelem, statisztika és áruismeret.

A gazdasági fejlődés és az azzal járó jólét kihatott a város oktatási intézményeire, hit- és művelődési életére is. Szászrégenben megalakult a zsidó elemi iskola (1858-ban), a református iskola (1860-ban), az evangélikus algimnázium (1861-ben), megépült a zsidók ima-

háza (1872-ben) és a református templom (1890-ben).

1868-ban létrejött a szászrégeni kölcsön- és takarékpénztár szövetkezet, melybe a város minden polgárát, vallási és nemzetiségi különbség nélkül, belevonták a szász alapítók, és amelynek 1893-ban „törzsbetétje több mint 180.000 forint, tartalékalapja majdnem 40.000 forint, tehát egyedül szinte olyan erős, mint Kolozsvárnak egy pár előkelő pénzintézete együtt” – írja dr. Gidófalvy István.

Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale név alatt a bukaresti közgazdasági egyetem létrehozásáról (a mai ASE București) a törvényt I. Károly 1913. április 13-án írta alá, hosszas parlamenti viták után, ugyanis a jogi egyetemen már létezett ilyen szakoktatás. A vitában nagy jelentőséget tulajdonítottak az egyetemi oktatás célja megfogalmazásának, ugyanis a francia mintára felépített román egyetemi oktatásban a hivatalnoki státusú tanárok fő feladata az oktatás, vizsgáztatás volt, de nem vártak tőlük tudományos igényű kutatást, csupán a hivatásra előkészítő iskolák. A német egyetemi oktatás, melynek elvei alapján a kolozsvári, 1872-ben alapított egyetem is működött, az igazságot a megismerés kedvéért kutatta, a tudományok megszületése fellegvárának minősítették, ahol megvalósul az oktatás és a kutatás egysége: a hallgató a tudást a tudomány kiemelkedő művelőjétől kapja, és azt fejleszti tovább.

(Forrásanyag: Az erdélyi ipari céhek élete – Dr. Veress Endre – Kolozsvár, 1929)

BARTA KÁROLY
(folytatjuk)

Sikeres vállalkozók

Demeter Győző építészmérnök

Egy kis előzetes

Az ember ősidők óta fáradozott egy olyan hely létrehozásán, ahol családja és javai biztonságban vannak az idő viszontagságaival, az idegenekkel, az állatok támadásaival szemben. A kőkorszaktól kezdődően, a bronz- és a vaskorszakon keresztül a modern időkig ez a hely különböző formákat vett fel: barlang, kaliba, sátor, földbe vájt menedék, fából, sárból, téglából, nádból emelt ház, vagy modern beton-, vas-, üvegépítmény – mind ugyanazt a célt szolgálta: „az én házam az én váram”. Egy hely, ahol az ember biztonságban érzi magát. A lakás, az otthon, a ház nagyon sok fejlődési szakaszon ment át az idők folyamán, míg elérkezett a maihoz.

Közös jellemzője a lakásoknak a kémény, hiszen minden házban fűteni, tüzelni kell. Ennek mellékterméke a füst, amit el kell távolítani a házból. Azonban a házak nem mindig rendelkeztek kéménnyel, sok helyen még manapság is szabadon távozik a füst a padlásra. A nem megfelelő kémények miatt sok füstmérgezés történt, sajnos halálos kimenetelű is. Amikor Prométheusz ellopta és átadta a tüzet az embereknek, nem gondolt a füstre. Természetesen a füstnek haszna is van: a hús tartósítása, indián jelzőfüst stb. A szabályos kémény a XIII. században jelent meg, majdnem egyidejűleg azzal a törvénnyel, mely Angliában előírta, hogy nem épülhet belső tűzhely kémény nélkül. Különben a klasszikus értelemben vett kályhát a kínaiak találták fel a VII. században, ám Európában sokkal később, a XVI. században honosodott meg. Azért írok minderről, mert a kémény sok tragédia forrása volt az idők folyamán. Demeter Győző cége többek között ennek megelőzésére is be rendezkedett szolgáltatásaival.

Munka közben

A bátraké a szerencse – egy vállalkozás története

A **DEMICONS KFT.** ipari és civil építkezéssel foglalkozó cég, az ország szinte egész területére kiterjesztette tevékenységét. Székhelye: Kastély utca 86. szám, telephelye, ahol irodák, műhelyek és raktárak vannak, az Allomás utcai (volt állami termény-) nagybani lerakat helyén, a 78. szám alatt található. **Telefonszám: 0726-181-919. E-mail cím: info@demicons.ro.**

A cég építkezési tanácsadással is foglalkozik, házak tervezését vállalja, de főként új épületeket emel, valamint javításokat végez. Amire Demeter Győző rendkívüli módon büszke, az a füstkémények (újak és régiek) belső kibélelése egy speciális anyaggal, sajátos technológiával, mely megvédi a kéményt a savas vegyi anyagok (égési melléktermék) kicsapódása következtében keletkezett károktól.

A cég 45 alkalmazottat foglalkoztat. Az építkezés bármilyen munkáját vállalja: betonozás, falazás, ács- és asztalosmunka, szennyvízcsatorna-építés, bádogosmunka és még sok egyéb. Említésre méltó, hogy a DEMICONS cég kérésre kéményépítést is vállal.

Demeter Győző építészmérnök egyetemi tanulmányait Temesváron kezdte és Ko-

Családi körben

lozsváron fejezte be 1992-ben. Felesége, Mária egészségügyi asszisztens a szászrégeni városi kórházban. Lánya, Antónia a kolozsvári református kollégium humán szakos tanulója.

Demeter Győző életútja eléggé göröngyös. Az indulásnál szkeptikus volt, de mindvégig hitt Istenben. Tanított a tancsi általános iskolában és alkalmazottja volt az Ancona (egykori TCM) építkezési vállalatnak. Hat hónapig Németországban keresett megélhetési

lehetőséget, sikertelenül. A honvágy hazaszóltotta, újból munkába állt az Anconánál. 2000-ben alakította meg saját családi vállalkozását, ami később, 2002-ben kft-vé alakult át. Ekkor már alkalmazottai is voltak. Demeter Győző jelenleg sikeres vállalkozó, bízik magában, nem ismer lehetetlent, nyitott az újra. Szigorú, de megértő munkaadó. Szabadidejében horgászik. Alkalomadtán barátaival a Duna-deltába is ellátogat. Másik szenvedélye a zene. Simon F. ze-

netanár keze alatt tanult meg hegedülni, kottát olvasni. Ezenkívül gitározik is. Az abafájai református egyházközség régi iskolájában szórakozóközpontot hoztak létre, ahol többek között zenét hallgatnak, asztaliteniszeznek, kikapcsolódnak. Íme, ha van akarat és nem utolsó sorban kiegyensúlyozott családi élet, a siker nem marad el.

Sok sikert kívánunk a továbbiakban is Demeter Győzőnek!

ADORJÁNI LÁSZLÓ

Amikor a fa újra életre kel

TÁRLATNYITÓ A SZÁSZRÉGENI DIO HÁZBAN

Advent második vasárnapján telt ház előtt került sor Szász Annamária esperes asszony, népi díszművész tárlatnyitójára a szászrégeni DIO Házban.

– A fát el lehet égetni, hogy melegedjünk a lángjánál. A fát faragni lehet, festeni lehet, és így újra életre kell. Ez az, ami csodálatos benne – vallja Szász Annamária.

A rendezvény az esperes asszony által vezetett, a körtvélyfáji református egyházközség Cantate Domino vegyes karának adventi énekével vette kezdetét. Ezt követően az alkotót és munkásságát Vajda György újságíró, a Népújság munkatársa mutatta be.

– Mindig örömmel beszélek, amikor egy alkotót kell bemutatni, méltatni. Nem először nyitom meg Szász Annamária tárlatát, 2010-ben a marosvásárhelyi unitárius egyházközség Bolyai utcai kiállítótermében már volt alkalmam rá. Az a munka, amelyet Szász Annamária fővállalt és már több esztendeje hivatásból és hobbiból végez, méltatásra érdemes. Jó, hogy vannak olyanok, akik megőrzik és továbbadják a hagyományt, amit örököltek. Erőt adhat mindannyiunknak a kiállítás – mondta többek között Vajda György. A jelen levő geryeszegi polgármestert – aki a kórus tagjaként volt jelen – felkérte, hogy a községben biztosítsanak egy helyiséget, ahol állandó kiállítótermet lehetne berendezni.

Szász Annamária a gyökerekről elmondta, hogy nagyon egyszerűen indult díszművész munkája. 2005-ben a kórus tagjai Mikulás-ajándékozást szerveztek. Megkérte őket, hogy ha lehetséges, kézzel általuk készített tárgyakat ajándékozzanak.

– Ezekbe a tárgyakba lelkünkől, szívünkől, egyéniségünkől tudunk beleszólni egy picit. Ezért értékek ezek az emléktárgyak. Akármikor ilyenfajta díszműveket látunk, jusson eszünkbe az érték, ami benne lakozik, a mi népünkben, és ezeket ne feledjük, éltsük, vigyázzuk, őrizzük, mint egy olyan növényt, amit szeretnénk, ha örökké élne. És ne feledjük Kodály Zoltán szavait: „Elődeink kultúrája nagyon gyorsan elpárolog, hogyha az utódok nem sajátítják el azt újból és újból”.

Szász Annamária és Vajda György Fotó: FAGY

Demeter József lelkipásztor vendéglátóként szólott a jelenlevőkhöz.

– A magyart általában pesszimista népnek ismerik. Erre elég gyakran rá is szolgálunk: panaszkodunk, sírunk. De ha megnézzük a színeinket, a mi gyökereinknek az eredetében nincs sötét szín. Nincs fekete, barna. Csak világos: piros, kék, fehér és zöld. Ezek a színek a reménységnek, a tűznek, a melegnek a színei. Az optimizmus van bennük. A nagytiszteletű esperes asszony „színeiben” úgy kiált felénk, hogy „emberek, ezek a szép piros, kék, zöld, fehér színek ti vagytok, és ilyenek voltak őseitek is, és ezt kell továbbvinni”.

Szász Annamáriától megtudtuk még, hogy régi bútorok mintája alapján fest, és nem kimondottan egy bizonyos régió motívumait, hanem az összterületi mintavilágot eleveníti meg díszműveiben. Ugyanakkor köszönetét fejezte ki a szászrégeni református egyházközségnek, hogy helyet adott a kiállításnak, melyet február 28-áig lehet megtekinteni naponta 9 és 13 óra között.

FÁBIÁN ANDRÁS GY.

Tovább vittük a lángot

KEMÉNY JÁNOS MŰKEDVELŐ SZÍNJÁTSZÓK

VI. SZÁSZRÉGENI TALÁLKOZÓJA

„Vigyük tovább a lángot, és ne lankadjon soha a lelkesedés.” Az utóbbi években ezzel a mottóval indították útjukat a szervezők – a Humana Regun Egyesület és a Művelődési Ház – a Kemény János Műkedvelő Színjátszók Szászrégeni Ta-

lálkozóját. Az idén az elmúlt esztendőhöz viszonyítva bővült a részt vevő csoportok száma: a tavalyi hathoz képest idén nyolc csoport vett részt a találkozón, és kilenc darabot mutattak be.

Menyei Ildikó, a Humana Regun Egyesület elnöke elmondta:

– Tovább vittük a lángot, és nem lankadt a lelkesedés és a kitartás sem, hiszen továbbra is működnek a művelődési ház színjátszó csoportjai – a Csim-Bumm gyerekcsoport 15 tagot számlál, míg a Népszínház Kemény János Társulata 10-et, és városunkban komoly munka folyik a diákszínjátszás terén is. Az idei találkozón több mint nyolcvan műkedvelő színjátszó lépett fel. Két újonc is volt, a sepsiszentgyörgyi Visky Árpád Amatőr Színjátszó Társulat és ugyancsak Sepsiszentgyörgyről a Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet.

A Rosszcsontok kezdtek

Ők a szászrégeni Petru Maior líceum VIII. B osztályos diákjai. A Rómeó és Júlia – a halhatatlan szerelem halála című paródiát adták elő.

– A mostani „színészek” szerteágazó tevékenységük ellenére is mindig készek egy kis bohóckodásra. Számukra ez lehetőség a kikapcsolódásra, erőpróbára, a sikerélményszerzésre, önbizalom-erősítésre. Tudják, hogy a taps kitartó munka eredménye, de ettől nem riadnak vissza. A vidám jeleneteket, paródiákat kedvelik, ez áll lelkileg közelebb hozzájuk. Ne felejtjük el, 13-14 éves kamaszok. Számos országos versenyen vettek részt, s szereplésük sikerességét az elnyert oklevelek bizonyít-

Rosszcsontok

Fotó: Budai István

ják – vallja a csoport vezetője, Dénes Magdolna tanárnő.

Az erdőszentgyörgyi Bodor Péter Színkör két csoporttal volt jelen

Jelenleg három korosztály tevékenykedik együtt és egymással párhuzamosan is. A legkisebbek V-VI. osztályosok, a középnemzedéket a középiskolások alkotják, a harmadik a felnőtt fiatalok csoportja.

A találkozón a legkisebbek A baba című mesét mutatták be Pilnay Sára rendezésében. A középső csoport Georg Büchner Woyzeck című drámáját adta elő, rendező Nagy István Péter volt. A csoportok vezetője Kovrig Ildikó.

Évtizedes barátság

A szászrégeni közönség régi ismerőse a gyergyószentmiklósi Fábian Ferenc Színtársulat. A társulatot Fábian Ferenc színművész tiszteletére Danaliszyn József 1978-ban alapította és ma is irányítja a Gyergyószentmiklósi Művelődési Központ keretében, tisztviselők, munkások és diákok bevonásával.

Novemberben a Gyergyószentmiklóson megrendezett XXI. MŰSZIT-en – műkedvelő színjátszók találkozója – ünnepelték a társulat 35. születésnapját. Ebből az alkalomból egészséget, munka-

Az erdőszentgyörgyi Babák

bírást, számos jó előadást és sok-sok tapsot kívánunk a csoport tagjainak és vezetőjének.

A találkozón Danaliszyn József rendezésében kabarejeleneteket adott elő a társulat.

A Bodor Péter Színkör a Woyzeckben

A Fábíán Ferenc Társulat

Bővült a háromszög

Ha eddig azt mondtuk, hogy az évek során a szászrégeni, a gyergyói és az erdőszentgyörgyi csoportok között kialakult egy baráti háromszög, most már elmondhatjuk, hogy ez a barátság bővült a sepsiszentgyörgyiekkel. A baráti háromszögből baráti négyszög lett.

A sepsiszentgyörgyiek is két csoporttal érkeztek. A Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet által bemutatott Shakespeare-feldolgozást, a Rómeó és Júlia tragédiáját maguk a diákok alakították saját szájízük szerint. A darabot Deme Róbert rendezte. A csoport vezetője Komis Sándor.

A másik csoport, a Visky Árpád Amatőr Színhátszás Társulat 1984. november 1-jén alakult azzal a céllal, hogy folytatja a nagy múltú háromszéki színhátszás hagyományát. Azóta változó létszámmal működik. A Visky Árpád nevet a társulat 1990. június 4-én vette fel, városuk tragikus sorsú színházának emlékére. Jelenleg a rendező, csoportvezető Deme Róbert, aki 2012 februárjában kezdett a csoporttal foglalkozni. A csoport Nóti Károly Féltékenyítő intézet című komédiáját mutatta be Deme Róbert rendezésében.

A Fantázia csoport Kómája lenyűgözte a nézőket

A csoportot a Lucian Blaga líceum diákjai alkotják. A találkozón Horváth Péter Kóma című drámajátékát adták elő Sükösd Levente tanár rendezésében, aki elmondta:

– A csoport 2010-ben alakult, X., XI. és XII.-es diákok alkotják. 12-en vannak. 2013. május 3–5. között részt vettünk a nagyváradi országos diákszínhátszó fesztiválon, ahol Keresztesi Andrea a legjobb női szereplő díját kapta a Kóma c. darabban nyújtott alakításáért. Ugyancsak az idén felléptünk a XV. partiumi országos diákszínhátszó fesztiválon illetve 2013. no-

A Visky Árpád Társulat

vember 23-án az erdőszentgyörgyi Színpad színjátszó találkozón.

**A házigazdáról
– a Csim-Bumm és a Népszínház**

A Csim-Bumm Ifjúsági és Gyermek Színháztársaság Csoportnak 15 tagja van, IV.-esek, V.-esek és egy VII. osztályos diák. 2013-ban felléptek a március 15-i rendezvényen, a III. Gézengúzok diákszínháztársasó találkozón, az október 6-i megemlékezésen és az erdőszentgyörgyi Színpad színjátszó találkozón. Ez utóbbin Antal Szilárd és Antal Szabolcs egyéni alakításukért oklevelet kaptak.

A szászrégeni találkozón Hans Christian Andersen A császár új ruhája című mesejátékát adták elő. A darabot Fábíán András, a csoport vezetője rendezte. Besegített Szabados Márta, a Népszínház Kemény János Társulatának tagja.

A Szászrégeni Népszínház Kemény János Társulata az utóbbi években kabaréjeleneteket, bohózatokat és vígjátékokat adott elő. Megemlítjük ezek közül a Nyitott ablakot, a Bubust, a Csintalan kéményseprőt, az Egy bolond száz bajt csinált, az Oroszlánvadászt, a Plityi pletyiket.

Hosszú évek után az elmúlt esztendőben a csoport drámajátékkal próbálkozott. Első alkalommal a gyergyószentmiklósi MŰSZIT-en mutatták be John Whiting Nincs miért című darabját.

Ebben az idényben egy történelmi játékot adtak

A Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet

A Csim-Bumm csoport

Népszínház

A Fantázia csoport

elő. A darab címe A fogas, szerzője Horváth Péter. A darabot Fábíán András, Gyerkó Zsombor és Boldizsár Attila rendezte. Zenei összeállítás: Fábíán András és Dan Fülöp.

A Népszínház Kemény János Társulatáról még annyit, hogy négy új taggal gyarapodtak, mindannyian fiatalok – nagyon fiatalok –, a Csim-Bumm ifjúsági csoportja tagjai voltak: Fülöp Bernadett, Csatlós Zsanett, Biró Sándor és Portik Sándor. Ugyanakkor egyetemi tanulmányainak befejeztével egy régebbi tag is visszatért Menyhárt Réka személyében és néhány évi szünet után fellépett Menyei Ildikó is.

– 2014-ben – ha tovább visszük a lángot és továbbra sem lankad a lelkesedés – ugyanitt, a művelődési házban találkozunk a Kemény János műkedvelő színjátszók VII. szászrégeni találkozóján, de addig is idén május végén a Gézengúzok IV. szászrégeni diákszínháztársasó találkozójára várjuk a helyi gimnáziumok és kollégiumok diákszínháztársasóit – nyilatkozta lapunknak Menyei Ildikó.

FÁBÍÁN ANDRÁS GY.

Szabó Előd és a Titán karácsonyi koncertje

2013 decemberében múlt ötödik éve, hogy nincs karácsony Titán nélkül. Az idén hétállomásos turnén vettek részt. A fellépők között volt Bartha Zsófia, aki még nem szerepelt környékünkön. Nem először vesz részt azonban a koncerten Homonyik Sándor. Meghívtak voltak: Szócs Laca, Tisza Kálmán, Fülöp Dávid, Sípos Tiffany Arany és Szabó Gyula Dávid.

FÁBIÁN

Szabó Előd és vendégei

Fotó: FAGY

Viitorul Szászrégen

Fotó: Budai I.

Pressing MŰRE –Viitorul Szászrégen 13-3 (7-1)

Barátságos mérkőzésen a Pressing MŰRE (a Magyar Újságírók Romániai Egyesületének írott és elektronikus sajtóban dolgozó, marosvásárhelyi magyar újságírók alkotta együttese) ezúttal kispályán, Szászrégenben, a helyi 2. ligás Viitorul lánycsapata ellen lépett pályára. Ez volt az ötödik találkozója a Pressingnek a szászrégeni együttesel. A mérkőzést Szabó Antal Lóránt és Sâmpălean Călin jól vezették.

Népújság

Téli ötömök

Az idei tél bőségesen szórta ránk „áldását”, a havat. Egy kiadós szánkózás után este anya mesélni kezdett. Húgaimmal jólesően, összebújva hallgattuk.

– Gyerekkoromban mindig ilyen gyönyörű telek voltak. Novemberben leesett a hó, és március elején kezdett olvadni. Egyik délután Márta néni, az osztályfőnkünk, elvitt minket szánkózni. Szikrázó napsütés volt a szászrégeni dombokon. Mindenki talált a bátorságának megfelelő pályát. A lányok a kis lejtőcskéken csúszkáltak, a fiúk a meredeken, a legmerészebbek a nagy ugratót választották. Márta néni többnyire velünk tartott, de sűrűn kacsingatott az ugrató felé is. Végül megkérte padtársamat, Simon Lorándot, hogy próbálják ki együtt. Az osztály izgalmas várakozással figyelte a mutatványt. Hát lett is látnivaló. Az ugrató előtt egy méterrel Márta néni meggondolta magát, letette a lábát a szánkóról. A következő pillanatban már csak egy guruló gombolyagot láttunk, amiből előbb a szánkó, utána Loránd, végül Márta néni vált ki. A szánkó a maga útján siklott tovább, Loránd fölállt, leporolta a havat magáról. Márta néni fekvé maradt. Szemüvegét három darabban szedtük össze, és másnap kiderült, hogy eltört a bokája.

Néhány gyerek az iskolából verset faragott, amiben Loránd hőstettét dicsérték, akinek sikerült a „vérszomjas” matektanárnőt pár hétre kivonni a forgalomból. Szegény padtársamnak erős büntudata támadt, de néhány nap múlva testnevelés órán ő is eltörte a hüvelykujját, ettől kicsit jobban érezte magát.

Márta néninek családja nem volt, csak a diákjainak élt. Mivel éppen színjátszó versenyre készültünk, a próbákat a harmadik emeleti panellakásában folytattuk, miközben ő felpolcolt lábbal ült az ágy tetején. Sajnos éppen egy olyan jelenetet próbáltunk, amely igen nagy „csatazajjal” járt. Szegény szomszédok összefutottak első nap, de miután látták, hogy vér nem folyik, hazamentek, és újult erővel szurkoltak, hogy Márta néni minél hamarabb járógipszet kapjon, és a próbákat az iskolában folytassuk. Pár hét után ez is bekövetkezett. Előbb két mankóval, majd eggyel, végül mankó és gipsz nélkül jött. Töretlenül tartotta „vérengzős” matekóráit és hangos szindarabpróbáit. Közben a hó elolvadt.

A történet végére Réka húgom elaludt, Anna is nagyokat pislogott, én meg arra gondoltam, milyen kár, hogy nálunk nincs olyan igazi nagy ugrató.

SZENÁS MÁTHÉ NÁNDOR

G o n d o l a t o k

Szombati-Szabó István

(1887. január 1., Debrecen – 1934. július 3., Lugos)

Huszonéves, amikor 1908-ban Debrecenben megjelenik első verseskötete, a *Pirkadatkor*. Ezt követte a *Szomorú fűzek alján*, *A halál parkja*, az *Életem*, a *Régi japán költők*, majd a *Hazajáró lélek* című.

A Napkelet főmunkatársa (1922), a Kemény Zsigmond Társaság tagja (1923). 1926-ban az elsők között kapott meghívást Vécse Kemény Jánostól, így alapító tagnak számít, annak ellenére, hogy 1928-ban volt jelen először és utoljára a találkozón. „Négyévi begubódzás után végre kimozdultam odúmból, és elmentem a vécsi Helikonra, ahol tagadhatatlanul nyertem indíttatást és elhatározásokat a munkára. Most legalább egyelőre telegyok kedvel, tervekkkel, szándékokkal” – írja egy levelében Benedek Eleknek.

A X. Helikon-találkozón Maksay Albert méltatta az elmúlt 1934-es év halottjai között Szombati-Szabó Istvánt, akit igazi költőnek és törhetetlen magyar embernek ismert meg. „Csokonai városából sodródott Erdély hegyei közé, bátran vállalta az új éghajlat zimankóit, és költészetével, melyre az új környezet hamar rányomta sajátos bélyegét, előnyösen egészítette ki az erdélyi kórust.”

Forrásanyag: Adamovits Sándor – A vécsi vár vendégei

U i c c p a r á d é

Sebész az idős bácsihoz a kórházban:

- Józsi bácsi, babonás maga?
- Én nem, fiam.
- Az jó, mert holnaptól csak bal lábbal kelhet fel.

*

Meghívják a rendőrt hajtóvadászatra. Elengedik a kutyákat, a rendőr ló, egy hajtót megsebez. Elviszik a sebesültet, folyik tovább a vadászat, a rendőr megint ló, megint egy sebesült. Ez így megy néhányszor, amikor a házigazda megunja a dolgot, és rászól a rendőrré:

– Ennyire nem tud bánni a puskával? Már az ötödik hajtót lövi meg!

– Hát nem hajtóvadászatra jöttünk?

*

A skót és felesége étterembe mennek. Ketten rendelnek egy szendvicset. Mikor a pincér kihoz-

za, a férj kettévágja a szendvicset, és elkezd falatozni, míg a feleség csak ül és nézi.

– Ön nem eszik? – kérdi a pincér a nőtől.

– De, hamarosan, ha a férjem végzett és visszaadja a műfogsoromat.

*

A cigány börtönbe kerül. Mindjárt meg is kérdezi a fegyőrt:

– Miért van az ablakokon rács?

– Biztonsági okok miatt.

– Ugyan már! Ki az a hülye, aki pont a sítire akar betörni?

*

– Hogyan történt a baleset? – kérdezik a férfit a baleseti sebészet.

– Mentem a Trabanttal, és elhajtott mellettem egy Porsche.

– De hát ez még nem okoz balesetet.

– Ez még nem, de én meg azt hittem, hogy állók, és kiszálltam.

*

A bolondok házában az egyik ápolat kedveskedni akar az új orvosnak:

– Tudja, doktor úr, hogy mi magát mindannyian sokkal jobban szeretjük, mint az elődjét?

– Valóban? És miért?

– Valahogy olyan közülünk valónak érezzük...

*

A frissen bevonult ejtóernyős újoncoknak tartja az első foglalkozást a kiképző:

– A tanfolyam háromhetes lesz. Az első héten szétválasztjuk a gyerekeket és az igazi férfiakat. A második héten szétválasztjuk az igazi férfiakat és az idiotákat.

Nagy csend, majd egy újonc:

– És a harmadik héten?

– A harmadik héten aztán elvégzik az első ugrásukat az idioták.

**AZ OLDALT ÖSSZEÁLLÍTOTTA:
FÁBIÁN GIZELLA**

**SZÁSZRÉGEN és
VIDÉKE**

Kiadja: a szászrégeni
KOLPING CSALÁDI
TÁRSULÁS
ISSN 1454-6183

A m szakai szerkesztést és nyomdai el készítést az
IMPRESS KIADÓ végezte.

Weboldal: Madaras Péter

Készült a marosvásárhelyi

I. I. MURE AN OMF LEAN ANDREI DORIN nyomdában.

A névvel vagy névjeggyel ellátott írásokért szerzik fel.

Internet: www.regen-videke.home.ro;

E-mail: madaraspeter@yahoo.com,

fandras59@yahoo.com

Támogatók: RMDSZ Főtitkársága, RMDSZ, Communitas Alapítvány, Szászrégeni Vállalkozók Egyesülete.

Ára: 2 lej